

De heer mr. S. van Haersma Buma
Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
p/a Tweede Kamer
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

DATUM

3 december 2025

KENMERK

B20251203

BETREFT

Inbreng gehandicaptenzorg
t.b.v. coalitieakkoord:
'Iedereen doet mee'

BIJLAGE

Pamflet 'Iedereen doet mee'

CONTACT

Stijn Verbruggen

TELEFOON

06-15862082

E-MAIL

sverbruggen@vgn.nl

Geachte heer Buma,

Ruim twee miljoen mensen in Nederland leven met een beperking. Bijvoorbeeld een visuele, auditieve, lichamelijke en/of verstandelijke beperking. Meer dan één miljoen mensen hebben een licht verstandelijke beperking en circa 100.000 mensen hebben een ernstige tot zeer ernstige verstandelijke beperking. De samenleving is op verschillende vlakken onvoldoende toegankelijk voor hen. Iedereen moet kunnen meedoen in de samenleving. Dat vraagt om integraal overheidsbeleid op uiteenlopende terreinen, zoals zorg, arbeidsmarkt, wonen, kinderopvang, onderwijs, sport, vrije tijd en rechtsgelijkheid voor alle inwoners van Nederland, met of zonder beperking. Het VN-verdrag Handicap moet leidend zijn bij overheidsbeleid.

Vandaag is de internationale dag voor mensen met een beperking. De Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland (VGN) heeft met belangstelling kennisgenomen van de inhoudelijke agenda die gisteren werd gepresenteerd. Samen aan de slag voor een beter Nederland: wij grijpen de uitgestoken hand om mee te werken aan een plan om Nederland weer vooruit te helpen met beide handen aan. Ruim twee miljoen mensen met een beperking willen graag meedoen, maar dat wordt hen te vaak te moeilijk gemaakt.

De VGN streeft naar een inclusieve samenleving waarin iedereen mee kan doen. Om dit te realiseren is een flinke inhaalslag nodig. Nederland is nog lang niet de toegankelijke samenleving die we nastreven. Dit raakt niet alleen de zorg, maar vrijwel alle beleidsterreinen. Een nieuw coalitieakkoord biedt bij uitstek de kans om een doorbraak te realiseren en de rechten van mensen met een beperking in het hart van dit akkoord te verankeren. Stabiel financieel beleid voor de lange termijn is nodig om alle uitdagingen in de gehandicaptenzorg succesvol aan te gaan. Onze sector draagt graag bij aan de concrete uitwerking van deze uitgangspunten.

Bezoekadres

Oudlaan 4
3515 GA Utrecht

Postadres

Postbus 413
3500 AK Utrecht

+31 (0)30 273 93 00
info@vgn.nl
vgn.nl

Stap gezet, maar sprong nodig

Nederland was, vergeleken met andere landen, laat met het ratificeren van het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap (VN-verdrag Handicap): dat gebeurde in 2016, pas negen jaar na de ondertekening van dit verdrag. Ook de implementatie en uitvoering van het VN-verdrag Handicap gaan traag. Het VN-Comité dat toeziet op de naleving van het verdrag is kritisch¹ over de Nederlandse resultaten. De dit jaar gepresenteerde Werkagenda VN-verdrag (2025 – 2030) is een stap in de goede richting, maar niet de sprong die nodig is om de opgelopen achterstand in te halen. De ambities en het tempo blijven achter² bij wat er nodig is.

Meedoen in de samenleving

De maatregelen die nodig zijn om iedereen mee te laten doen in de samenleving, raken vrijwel alle beleidsterreinen en ministeries. Van zorg tot werk, van onderwijs tot vervoer, van wonen tot kinderopvang, van justitie tot digitalisering, van recreatie tot toeslagen, van cultuur tot democratie. Een relatief onzichtbare groep³ die nadrukkelijk meer aandacht verdient, wordt gevormd door de circa 1,1 miljoen mensen met een licht verstandelijke beperking (lvb). De ambitie om hier prioriteit aan te geven en dit integraal te doen (in plaats van verkokerd vanuit de afzonderlijke domeinen) hoort wat ons betreft thuis in het nieuwe coalitieakkoord. De jeugd heeft de toekomst: niet voor niets benadrukten we in een eerdere brief⁴, samen met andere jeugdpartijen, het belang van het doorbreken van de knelpunten in het jeugdzorgstelsel.

Brede verantwoordelijkheid

De coördinatie over de uitvoering van het VN-verdrag Handicap is op dit moment belegd bij de staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg op het ministerie van VWS. Er wordt, wellicht mede hierdoor, te zeer met een 'zorgbril' naar dit vraagstuk gekeken. Wij pleiten voor een bredere blik, vanuit het mensenrechtenperspectief, en een bredere verantwoordelijkheid voor het hele kabinet. Diverse knelpunten blijven te lang onopgelost omdat ministeries naar elkaar verwijzen en niemand doorpakt. Wie de Kamerdebatten over het VN-verdrag Handicap afgelopen jaren volgde, zal beamen dat de frustraties bij alle Kamerleden hierover hoog opliepen. Een doorbraak is nodig.

¹ <https://www.vgn.nl/nieuws/verenigde-naties-nederland-toon-meer-urgentie-voor-mensen-met-een-beperking>

² <https://www.vgn.nl/nieuws/vgn-werkagenda-vn-verdrag-handicap-goede-stap-ambitie-kan-sterker>

³ <https://www.vgn.nl/nieuws/onzichtbaar-nieuw-boek-over-leven-met-een-licht-verstandelijke-beperking>

⁴ <https://www.vgn.nl/nieuws/brief-aan-informateur-toekomstbestendig-jeugdstelsel-vraagt-nu-om-politieke-keuzes>

Het is wenselijk dat meer bewindspersonen een rol hebben bij het debat tussen de Kamer en het kabinet over het VN-verdrag Handicap. Wellicht kan het verschuiven van de coördinerende rol naar de minister van Binnenlandse Zaken symbolisch markeren dat het hierbij om véél meer dan alleen de zorg gaat. De minister van Binnenlandse Zaken is immers verantwoordelijk voor het bewaken van artikel 1 van de Grondwet, waarin staat dat discriminatie wegens handicap niet is toegestaan.

Mensenwerk

Uiteindelijk draait het allemaal om mensen. Aan de ene kant om mensen met een beperking, die zorg en/of ondersteuning krijgen. De gehandicaptenzorg is de meest langdurige zorg, vaak zijn mensen een leven lang op zorg aangewezen. En die raakt ook hun hele leven: het gaat in de gehandicaptenzorg over de volle breedte van het leven van de bewoners of cliënten, niet alleen over 'zorg' in smalle of medische zin. Aan de andere kant gaat het om mensenwerk bij het verlenen van deze zorg en ondersteuning. Het tekort aan mensen in de sector bedraagt op dit moment bijna 10.000 medewerkers en dit loopt volgens prognoses op tot boven de 33.000 in 2034. Dit is een grote uitdaging, waarbij de sector de overheid hard nodig heeft. Daarom is een stabiel financieel beleid⁵ voor de lange termijn noodzakelijk. Anders loopt de zorg, die zo essentieel en onmisbaar is, gevaar. Zorgtarieven en huisvestingsvergoedingen worden volgend jaar op basis van kostprijsonderzoeken verhoogd, maar deze verhoging wordt vrijwel direct weer ongedaan gemaakt door bezuinigingen. Ook op de budgetten voor opleidingen en stages wordt fors gekort. Op deze manier loopt de sector vast en dreigt een vicieuze cirkel.

Hartenkreet: speerpunt in coalitieakkoord

We kunnen op vrijwel alle beleidsdomeinen voorbeelden noemen en verbeter suggesties doen. In het verkiezingspamflet⁶ dat de VGN aan de programmacommissies van de partijen stuurde, staan concrete voorstellen die een beeld geven van de diversiteit van de vraagstukken die om een oplossing vragen. Als u onze hartenkreet om 'meedoen', het VN-verdrag Handicap en het mensenwerk in de gehandicaptenzorg tot speerpunt van het coalitieakkoord te maken overneemt, dan zijn wij uiteraard meer dan van harte bereid om bij te dragen aan de concrete uitwerking daarvan.

Visie2030: een betekenisvol leven voor iedereen

Als brancheorganisatie van zorgaanbieders in de gehandicaptenzorg draagt de VGN graag constructief bij aan uw plannen voor een toekomstbestendige zorg.

⁵ <https://www.vgn.nl/blog/blog-jojo-beleid-voor-de-gehandicaptenzorg>

⁶ <https://www.vgn.nl/verkiezingspamflet>

Voor de VGN is daarbij onze Visie2030⁷ het uitgangspunt, waarin de realisatie van een inclusieve samenleving centraal staat voor alle mensen met een beperking. In deze visie zijn mogelijkheden beschreven om toe te groeien naar een betekenisvol leven voor iedereen. We gaan graag met u in gesprek over de bijdrage die uw coalitieakkoord kan bieden aan het realiseren van deze toekomstvisie.

Met vriendelijke groet,

Boris van der Ham
Voorzitter Vereniging Gehandicaptenzorg Nederland

⁷ <https://www.vgn.nl/onderwerpen/visie-2030>